

งานจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

การจัดรูปที่ดินหมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดินหลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน และการระบายน้ำ การจัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผน การผลิตและการจำหน่าย ผลผลิตการเกษตร รวมตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน ตลอดจนการจัดเขตที่ดินสำหรับอยู่อาศัย

เกษตรกรรมหมายความว่า การทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงไหม เลี้ยงครั่ง เพาะเห็ด และการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหมายความว่า การพัฒนาพื้นที่ เพาะปลูกในระดับไร่นา โดยเน้นเรื่องน้ำเป็นประการสำคัญ เพื่อทุกแปลงที่เพาะปลูกได้รับน้ำชลประทานโดยทั่วถึงและมี ทางลำเลียงหรือถนนเข้าถึงทุกแปลง ปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้ใช้ทำประโยชน์ได้สูงสุด โดยการจัดรูปร่างหรือโยกย้ายแปลงเพาะปลูกเดิมเสียใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวก ต่อการทำการเพาะปลูก เช่นรูปร่างแปลงเดิมบิดเบี้ยว กั้จัด ใหม่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เกษตรกรที่มีที่ดินหลายๆแปลง แต่แยกกันอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน กั้กลับเปลี่ยนย้ายให้รวมเป็น แห่งเดียวติดต่อกันปรับระดับดินในแปลงเพาะปลูกที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ให้สม่ำเสมอ จัดสร้างระบบชลประทานในระดับแปลงนา คือ คูส่งน้ำ ระบายน้ำ ถนนหรือทางลำเลียง โดยให้ผ่าน แปลงเพาะปลูกทั่วถึงทุกแปลง เพื่อให้ทุกแปลงได้รับน้ำโดยตรงจากคูส่งน้ำ ระบายน้ำ ถนนหรือทางลำเลียง โดยให้ผ่าน แปลงเพาะปลูกทั่วถึงทุกแปลงเพื่อให้ทุกแปลงได้รับน้ำโดยตรงจากคูส่งน้ำ และสามารถลำเลียงขนส่งผลผลิตจากไร่นาหรือ ถนนสายใหญ่ได้สะดวก นอกจากนี้ยังได้รวมงานพัฒนากิจกรรมต่างๆที่สนับสนุนการทำเกษตร เช่นการส่งเสริมการทำ เกษตร การสหกรณ์ ฯลฯ ไว้ในโครงการจัดรูปที่ดินอีกด้วย

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดรูปร่างหรือโยกย้ายแปลงเพาะปลูกเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานจัดรูปที่ดินเท่านั้น แต่งานส่วนใหญ่ได้แก่การจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในไร่นาเพิ่มเติมขึ้น เช่น คูส่งน้ำ ระบายน้ำ ถนนหรือทางลำเลียง อาคารชลประทานในคูส่งน้ำตลอดจนปรับระดับพื้นที่ในแปลงเพาะปลูก เพื่อให้ทุกแปลงได้รับความสะดวกในเรื่อง การรับน้ำ การระบายน้ำ และการลำเลียงขนส่งอย่างทั่วถึง สำหรับการโยกย้ายหรือจัดรูปร่างใหม่ด้วยนั้น ก็เพื่อความสะดวกในการวางระบบคูส่งน้ำ ระบายน้ำ ถนนหรือทางลำเลียงให้เป็นแนวตรง เพื่อให้ใช้ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดรูปที่ดินนับว่าเป็นการพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกที่ต่อเนื่อง จากการพัฒนาระบบชลประทานหลักที่ได้จัดสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่และสายซอยไว้แล้ว เพื่อให้ น้ำชลประทานไปถึงหัวไร่ปลายนา ทั่วถึงทุกแปลง โดยหลักการแล้วการจัดรูปที่ดินไม่ได้เปลี่ยนแปลงขนาดการถือครองที่ดินที่เจ้าของที่ดินมีกรรมสิทธิในที่ดินอยู่เดิมแต่อย่างใด เพียงแต่เจ้าของที่ดินทุกรายต้องสละที่ดินบางส่วน(ไม่เกินร้อยละเจ็ดของจำนวนที่ดินที่มีอยู่เดิม) เพื่อใช้สำหรับการก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ใช้ร่วมกัน คือ คูส่งน้ำ ระบายน้ำ ถนนหรือทางลำเลียง ในปัจจุบันมักได้ยินคำว่าปฏิรูปที่ดินเสมอ ถ้าจะพิจารณาผิวเผินดูแล้วเหมือนว่ามีลักษณะงานเป็นอย่างเดียวกัน แต่ความเป็นจริงแล้ว จุดประสงค์สำคัญของการจัดรูปที่ดินและการปฏิรูปที่ดินนั้นแตกต่างกันกล่าวคือ การจัดรูปที่ดินเป็นการพัฒนาที่ดินในไร่นาที่เกษตรกรมีกรรมสิทธิในที่ดินนั้นอย่างเหมาะสมอยู่แล้วให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถทำการเพาะปลูกได้สะดวกและมีประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้นดังที่ได้อธิบายไว้แล้วในตอนต้นส่วนการปฏิรูปที่ดินนั้น เป้าหมายสำคัญอยู่ที่ว่าการกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้เหมาะสม โดยแบ่งจากผู้ไม่ได้ใช้ที่ดินทำการเกษตรด้วยตนเอง หรือจากผู้ที่มีที่ดินเกินความจำเป็น ไปให้เกษตรกรผู้เช่า ผู้ไร้ที่ทำ กินหรือมีที่ดินน้อยไม่เพียงพอแก่การทำกินให้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเป็นกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรต่างๆ แต่ถ้าที่ดินดังกล่าวนั้นยังมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะทำการเพาะปลูกได้ดีเท่าที่ควร ก็ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นตามความเหมาะสมต่อไป

งานจัดรูปที่ดินเป็นการพัฒนาในไร่นาหลายด้านด้วยกัน การทำงานแต่ละฝ่าย เริ่มตั้งแต่การวางแผน สำรวจ ออกแบบ ก่อสร้าง และการบริหารงานหลังจากการก่อสร้างแล้วจะต้องสอดคล้อง และต่อเนื่องกันตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้หากขาดส่วนใดส่วนหนึ่ง อันเป็นข้อมูลสำหรับที่จะต้องใช้ในการทำงานขั้นต่อไป ก็ไม่สามารถดำเนินการตามโครงการที่กำหนดได้หรือไม่ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น